

Javaslat a

„A pápai Bacchus szobor”

települési/tájegységi/ágazati¹

értéktárba történő felvételéhez

Készítette:
TÓTH KÁLMÁN (név)
Tóth Kálmán (aláírás)
Pápa, 2023.12.06 (település, dátum)
(P. H.)

¹ Kérjük, húzza alá a megfelelőt.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Tóth Kálmán

Levelezési cím: 8500 Pápa, Veszprémi út 24.

Telefonszám: 20/9184266

E-mail cím: 54kaci@gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: A pápai Bacchus szobor

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:²:

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☒ <u>kulturális örökség</u>	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ <u>turizmus</u>	

a szakterületi besorolás indokolása:

A Bacchus szobor, mint neves művész (Jacopo Sansovino) alkotásának másolata egy ritkaság és a város kulturális életének, s értékének fontos része.

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

- ☐ igen
amely nemzetiség:³

☒ nem

4. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

Pápa, Fő utca 2.

5. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezzük:

- ☒ települési ☐ tájegységi ☐ ágazati

amely értéktár neve: Pápa Város Települési Értéktára

6. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

A világhírű Bacchus szobor másolata a Fő utca 2. számú ház, a volt Pedagógus Művelődési Ház lépcsőfordulójában áll. Ezt a bronzból készült másolatot még dr. Fenyevesy Ferenc

² Egy szakterületenkénti kategória megjelölése lehetséges.

³ Kérjük, jelölje és nevezze meg, amennyiben magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó az érték.

országgyűlési képviselő, Veszprém vármegye egykori főispánja rendelte meg Bécsben, a herceg Salm-féle öntödéjében 1895-ben. Eredetileg a Fenyvessy-villa tornyos épületrésze előtt, a sarkon, kovácsoltvas kerítéssel elkerítve lett elhelyezve a szobor, amely Jacopo Sansovino (1486-1570) firenzei szobrász és építész márványszobrának a másolata. Ezzel a köztéri elhelyezéssel közkinccsé tette a műtárgyat. A világon hat ilyen szobor-másolat létezik, ezeknek a világhírnévre szert tevő múzeumoknak féltve őrzött kincse Sansovino mester alkotása. Az eredeti, rózsaszínes-fehér márványkompozíció a firenzei Bargello palotában lévő Museo Nazionale egyik termében található. Az ovális talapzaton álló, csavarodó mozgású, könnyed léptű, karcsú fiúként ábrázolt bor és mámor antik istenének a fején szőlőindákból kanyarított koszorú, a magasba emelt bal kezében italt tartalmazó csésze, a jobb kezéből lecsüngő szőlőfürtök, amikből Bacchus lábánál ülő faunkölyök csipeget. Az eredetileg köztéren álló szobor valószínűleg 1934-ben került a Kaszinó 100 éves évfordulója alkalmából a jelenlegi épületébe. Jelenleg Pápa Város Önkormányzatának tulajdonát képezi.

7. Indokolás az értéktárba történő felvétel mellett:

Városunk feladata a helyi értékek megőrzése, többek között ennek az értékes szobornak is.

Az elmúlt évtizedekben Heitler László festőművész, rajztanár, művészeti író több alkalommal felhívta a figyelmet a szobor értékes voltára, történetére, helyzetére. Szorgalmazta méltó elhelyezését városunk valamelyik közterén vagy épületéhez kapcsolódóan. Az általa összeállított kiadvány mellékelve.

Az alkotás anyagi és eszmei értékkel rendelkezik.

A szobor egyik vonzerejévé válhatna városunk kulturális, turisztikai kínálatának.

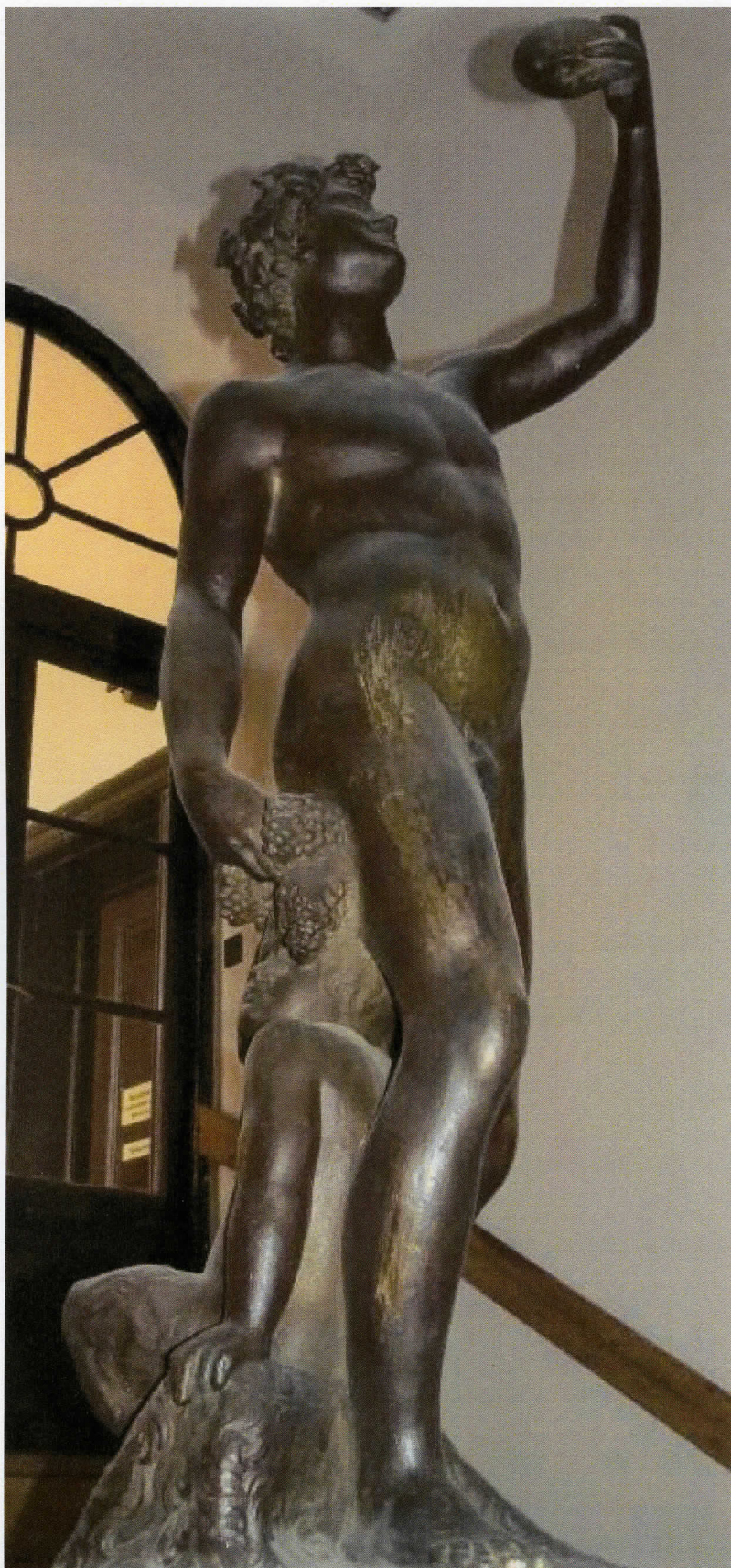
8. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

Heitler László: Bacchus Pápán

9. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés *m)* pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat
4. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról

Bacchus szobor a Fő utca 2. számú épület lépcsőházában.

1895-ös képeslap a Fenyvessy villáról. (A villa előtt látható a szobor.)

TÁMOGATÓI AJÁNLÁS

JACOPO SANSOVINO *Bacchus faunna*

című remekművének

PÁPA VÁROS ÉRTÉKTÁRÁBA

történő felvételéhez

Ma már nem szorul bizonyításra az az állítás, miszerint a globalizáció ellentmondásos hatásait – egyfajta immunválaszként – a *helyi (nemzeti) értékek* előtérbe helyezésével lehet kiegyensúlyozni. E „védekező mechanizmus” talaján növekedhet a közösségi kohézió és erősödhet a társadalom identitástudata.

Bár 1895-ben, a Bacchus szobor városunkba érkezésének idején ugyan még nem beszélhetünk globalizációról, mégis önzetlen mecénások mindig tudták hogyan tegyék híres-nevezetessé településüket egy-egy kiemelkedő tettel, cselekedettel, adott esetben értékálló mesterművel. Ilyen ember volt városunk megbecsült polgára, Dr. Fenyvessy Ferenc országgyűlési képviselő is, aki villájának város felé néző (azaz minden szemlélődő pápai polgár számára látható) oldalán állíttatta föl a Bécsben általa öntetett világhírű alkotást. „Nemes tettevel, nem kis pénzbeli áldozatával Pápát a nagyvárosok és világhíres műgyűjtemények sorába emelte. Ugyanis Rómától Washingtonig és Szentpétervárig számos helyen őrzik múzeumok nagy megbecsülésben Sansovino szép és könnyen megszerethető mesteri alkotását, amely az évszázadok során olyan ismertségre és kedveltségre emelkedett a szobrászatban, mint Leonardo Mona Lisája a festészetben” – írta Heitler László.

Pápa városának régi adóssága, hogy „helyén kezelje”, azaz a település egyik legféltettebb és legértékesebb műtárgyaként vallja magáénak és állítsa a nevezetességek és látnivalók fő sodrába a Bacchus szobrot. Elsőként, nyilvánvalóan helyes lépésként, az alkotás települési értéktárba vételéről szükséges gondoskodni, mert minden kétséget kizáróan ott a helye.

Arra kérdésre, hogy miért kell, miért feladatunk ÉRTÉKKÉNT megőrizni Sansovino mester remekművét, többféle érvelés adhat választ. Azonban mindennél ékeesebb, akár lírai vallomásként is felfogható hitet tett Praznovszky Mihály irodalomtörténész 2019. november 19-én, a Pápai Képzőművész Kör 70. évfordulójára rendezett kiállításon Pápa művészeti aurája, kiemelkedő művészettörténeti fontossága mellett – miközben azt fejtegette, miért őt kértük föl a megnyitó beszéd elmondására:

„Valószínű azért, mert sokszor és sok szépet és jót mondtam a városról...lássuk csak:

- a múlt századokba vesző története
- a kuruc kor legendái – a rettenthetetlen Vak Bottyán nevezetes ostroma
- a gyarapító és építő művészetbarát Esterházyk
- a Maulbertsch freskók, az összekötő hidak az európai művészettel
- az ódon hitőrző ótemplom
- a híres kollégium, padjaiban két halhatatlan diák tervezi jövőjét

- a kisdíák Deák Ferenc nagy feladatokra készül
- Mikszáth száll meg a Griffben s megy szüretre a Somlóra
- ez a város Nagy László sebzett menedéke, itt alakult ki Csoóri Sándor hites igazságkeresése, innen ered Rab Zsuzsa érzékeny finomsága, Vathy Zsuzsa karcos igazsága
- amott a kékfestő műhely zaja tölti be az est csendjét
- a pompás kis utcák, titkokat rejtő szép polgárházak, ez a soktornyú labirintus
- Orlay, A. Tóth, Cziráky, Somogyi, Kokas, Hencze és persze a többiek...a messze földön híres Kör tagjai
- a város, ahol a művészet folyamatos jelenléte mindig erős - hiszen a művészet ma is fellelhető az iskolákban, fakultások, szakkörök, önképzőkörök formájában, és a közösségi kultúra egyéb helyszínein is”.

Ebben a városban tehát nem kérdés a ránk hagyományozott szellemi/kulturális örökség megőrzése, ápolása, átadása a következő nemzedékeknek.

Ez nem lehetőség, hanem kötelezettség.

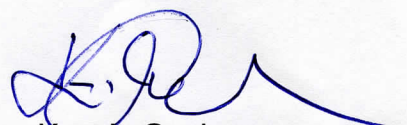
Közművelődési szakemberként (a kultúra napszámosaként) örömet fejezem ki, hogy hozzájárulhatok a Bacchus szobor értéktárba történő felvételéhez. Mint Nagy László üzente az utókornak híres, Kormos Istvánnal a '70-es évekbeli televíziós beszélgetése végén: „*ha még lesz emberi arca, csókoltatom őket*”.

Nos tehát feladatunk nem több, nem kevesebb, mint „emberi arcunk” megőrzése, a művészetek, a kultúra, a szellemi örökség védelmével, átörökítésével.

A legmesszebb menőkig támogatom *Jacopo Sansovino Bacchus faunna* című szobrának felvételét Pápa Város Települési Értéktárába.

Tisztelettel:

Pápa, 2023. december 6.

Kocsis Gyula

Hozzájáruló nyilatkozat

Alulírott, Polovitzerné Antal Mónika, a Jókai Mór Városi Könyvtár szakmai vezetője nyilatkozom, hogy jelen javaslatban szereplő – a Jókai Mór Városi Könyvtár fotótárában fellelhető – fotók szabadon felhasználhatóak jelen javaslatban, valamint Pápa Város Értéktárának honlapján (ertektar.papa.hu).

Pápa, 2023.12.06.

Polovitzerné Antal Mónika

szakmai vezető

Jókai Mór Városi Könyvtár

Adatkezelési hozzájáruló nyilatkozat

Alulírott jelen nyilatkozat aláírásával hozzájárulok a személyes adataimnak a Pápai Polgármesteri Hivatal (8500 Pápa, Fő u. 5., a továbbiakban: Adatkezelő) által történő kezeléséhez¹ a Pápai Települési Értéktár Bizottsághoz benyújtásra kerülő javaslat rögzítése, elbírálása, a javaslatokkal és a nemzeti értékekkel kapcsolatos nyilvántartás vezetése, az Adatkezelőt jogszabály alapján terhelő közzétételi, tájékoztatási és ellenőrzési kötelezettség teljesítése, valamint a velem, illetve az általam képviselt szervezettel való kapcsolattartás céljából.

Hozzájárulok továbbá, hogy az Adatkezelő az általa kezelt személyes adataimat adatszolgáltatási kötelezettség teljesítése céljából továbbítsa, és azokat a jogszabály alapján arra felhatalmazott szervezetek megismerjék.

Kelt: 2023. 12. 06.....

.....
Aláírás

¹ A magyar nemzeti értékek és hungarikumok értéktárba való felvételéről és az értéktár bizottságok munkájának szabályozásáról szóló 324/2020. (VII.1) Korm.rendelet 9. § (3) bekezdése alapján a 8. § (4) pont a) alpontja figyelembe vételével

**Hozzájáruló nyilatkozat
a benyújtott dokumentáció szabad felhasználásról**

Alulírott.....TÓTH KÁLMÁN..... kijelentem, hogy jelen nyilatkozat aláírásával hozzájárulok a Pápai Települési Értéktár Bizottsághoz benyújtásra kerülő, a Pápai Települési Értéktárba felvételre javasolt nemzeti értékkel kapcsolatban a benyújtott teljes dokumentáció¹ (ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználását is) korlátlan és szabad felhasználásához.

Kelt: Pápa, 2023.12.06.

Aláírás

¹ A magyar nemzeti értékek és hungarikumok értéktárba való felvételéről és az értéktár bizottságok munkájának szabályozásáról szóló 324/2020. (VII.1) Korm.rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 9. § (3) bekezdése alapján, a 8. § (4) pont h) alpontja figyelembe vételével

Nem saját készítésű dokumentumok javaslatba történő szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának a szabad felhasználásról szóló hozzájáruló nyilatkozata szükséges!